

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ Α' ΤΟΜΟΥ

Σύνοψη – Προλεγόμενα	15
-----------------------------------	-----------

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο

ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΘΕΩΡΙΑ ΚΑΙ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΠΡΑΞΗ

1.1. Γενική Εισαγωγή	21
1.2. Τι είναι η Λογιστική Θεωρία και γιατί πρέπει να διδάσκεται εκτενώς στους ειδικευό- μενους στη Λογιστική	27
1.3. Το Πλαίσιο Εκπαίδευσης και Εργασίας του Λογιστή	39
1.4. Γιατί Χρειαζόμαστε Γενική Λογιστική Θεωρία	44
1.5. Οικονομική και Λογιστική	53
1.6. Γιατί Πρέπει Όλοι οι Λογιστές να Μελετούν τη Λογιστική Θεωρία	55
1.7. Επιστημολογία της Λογιστικής: Μία Πρώτη Εισαγωγή	58

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο

ΟΙ ΣΥΓΧΡΟΝΕΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΣΤΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΘΕΩΡΙΑ

2.1. Η Εικασία του W. Sombart: Ο Καπιταλισμός μας Προήγαγε τη Σύγχρονη Λογιστική ή η Σύγχρονη Λογιστική στον Καπιταλισμό;.....	63
2.1.1. Εισαγωγή	63
2.1.2. Καπιταλισμός: Το Πλαίσιο στο οποίο λειτουργούν σήμερα όλες οι οικονομίες....	64
2.1.3. Το Επιχείρημα του Sombart	66
2.1.4. Η Διαφωνία με τον Sombart.....	71
2.2. Εισαγωγή στα Κυριότερα Θέματα της Λογιστικής Θεωρίας.....	75
2.3. Η Αξιωματική Ανάπτυξη της Λογιστικής Θεωρίας.....	78
2.4. Οι Σχέσεις Λογιστικής Θεωρίας και Λογιστικής Πράξης	88
2.5. Λογιστική Θεωρία και Λογιστική Έρευνα: Προς Ανάπτυξη Ίδιας Μεθοδολογίας.....	90
2.6. Τα Ποιοτικά Χαρακτηριστικά των Λογιστικών Πληροφοριών: Μία Πρώτη Εισαγωγή	93
2.7. Η Ομοιομορφία των Λογιστικών Πληροφοριών....	100
2.8. Η Αρχή της Διαδικότητας και η Δι(πλο)γραφική Τεχνική (-Μέθοδος).....	103

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο**ΑΝΑΠΤΥΧΘΕΙΣΕΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΕΣ ΘΕΩΡΙΕΣ
ΚΑΙ ΣΧΟΛΕΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΣΚΕΨΗΣ**

3.1. Οι Θεωρίες Περί τη Λογιστική ή Θεωρίες της Λογιστικής.....	113
3.2. Οι Θεωρίες περί Λογιστικών Συστημάτων.....	114
3.2.1. Εισαγωγή.....	114
3.3. Θεωρίες Αποτιμητικής.....	116
3.3.1. Εισαγωγή.....	116
3.3.2. Ο Ρόλος της Αποτιμητικής στη Λογιστική Θεωρία.....	122
3.4. Εννοιολογικό Πλαίσιο (Conceptual Framework): Η Εφικτή Γενική Λογιστική Θεωρία.....	123
3.4.1. Εισαγωγή.....	123
3.5. Κανονιστικές και Θετικές Λογιστικές Θεωρίες.....	126
3.5.1. Εισαγωγή.....	126
3.5.2. Η Ζήτηση για Έρευνα στη Λογιστική.....	127
3.5.2.1. Ζήτηση Πληροφοριών	128
3.5.2.2. Παιδαγωγική Ζήτηση	128
3.5.2.3. Δικαιολόγηση της Ζήτησης	128
3.5.3. Μερικές Εσφαλμένες Αντιλήψεις των Θετικιστών της Χρηματο- οικονομικής Λογιστικής	129
3.6. Η Χρησιμότητα των Λογιστικών Στοιχείων.....	130
3.6.1. Εισαγωγή.....	130

3.6.2. Η Πρώτη Κατεύθυνση	131
3.6.3. Η Δεύτερη Κατεύθυνση	133
3.6.4. Η Τρίτη Κατεύθυνση.....	134
3.7. Η Προβλεπτική Αξία των Λογιστικών Πληροφοριών.....	135
3.7.1. Εισαγωγή.....	135
3.7.2. Τα Παρελθόντα Κέρδη Χρησιμο- ποιούνται για να Προβλεφθούν τα Μελλοντικά Κέρδη	136
3.7.3. Τριμηνιαία Δεδομένα Χρησιμοποιούνται για να Προβλεφθεί το Ετήσιο Κέρδος.....	137
3.7.4. Δεδομένα Κλάδων Εκμετάλλευσης (Segment Data) Χρησιμοποιούνται για να Προβλέψουμε το Κέρδος Ολόκληρης της Οικονομικής Μονάδας (Entity Income)	140
3.7.5. Πρόβλεψη Χρηματοπιστωτικής Δυσχέρειας ...	140
3.8. Η Φύση των Λογιστικών Θεωριών	144
3.8.1. Εισαγωγή.....	144
3.8.2. Οι Εμπειρικές Λογιστικές Θεωρίες	145
3.8.3. Οι Τυπικές Λογιστικές Θεωρίες	146
3.8.4. Επεξηγηματικές ή Ερμηνευτικές Λογιστικές Θεωρίες	147
3.8.5. Κανονιστικές ή Δεοντολογικές Θεωρίες	149
3.9. Ειδικές και Γενικές Θεωρίες Χρηματοοικονομικής Λογιστικής	149

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο

ΘΕΩΡΙΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΣΤΟΝ ΑΓΓΛΟΦΩΝΟ ΚΟΣΜΟ

4.1. Η Περίοδος Άνθισης των Γενικών Κανονιστικών Θεωριών (1955-1970)	155
4.2. Οι Κυριότερες Κανονιστικές Θεωρίες στον Αγγλόφωνο Κόσμο	157
4.3. Η Περίοδος των Ειδικών Εμπειρικών Θεωριών	165
4.3.1. Εισαγωγή.....	165
4.3.2. Η Κριτική επί των Γενικών Θεωριών	165
4.3.3. Η Αλλαγή προς Περισσότερο Επιστημονική Μεθοδολογία.....	167

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5^ο

Η ΕΜΠΕΙΡΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ ΣΤΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ

5.1. Εισαγωγή.....	175
5.2. Μελέτες που σχετίζονται με τη Λογιστική Περίοδο	176
5.3. Μελέτες που αφορούν τη Συνάφεια των Λογιστικών Πληροφοριών.....	178
5.4. Μελέτες που αφορούν την έννοια του Ουσιώδους	179
5.5. Μελέτες που ασχολήθηκαν με την αντικειμενικότητα των λογιστικών εκτιμήσεων (-αποτιμήσεων)	182

5.6. Μελέτες που σχετίζονται με τη Λογιστική Συνέπεια.....	183
5.7. Μελέτες που αφορούν την ύπαρξη εναλλακτικών Λογιστικών Μεθόδων	184
5.8. Μελέτες που ασχολήθηκαν με την αξία των απαιτήσεων για λογιστικές αποκαλύψεις.....	186
5.9. Μελέτες που ασχολούνται με τους Χρήστες των Λογιστικών Εκθέσεων	188
5.10. Μελέτες σχετιζόμενες με τα Ελεγκτικά Πρότυπα	189
5.11. Συμπεράσματα.....	190

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6^ο

ΜΕΡΙΚΕΣ ΕΜΠΕΙΡΙΚΕΣ ΘΕΩΡΙΕΣ ΤΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ

6.1. Εισαγωγή.....	193
6.2. Η Υπόθεση Εξομάλυνσης των Κερδών.....	195
6.3. Η Υπόθεση της Αποδοτικής Λειτουργίας των Αγορών	210
6.4. Συμπεράσματα από τη Διερεύνηση αυτών των Δύο Υποθέσεων	224
6.5. Μερικές από τις Δυσκολίες κατά τη Διεξαγωγή Εμπειρικής Έρευνας στη Λογιστική.....	226
6.5.1. Η Συμπεριφορική Φύση της Λογιστικής.....	226
6.5.2. Οι Πηγές των Δεδομένων	228

6.5.3. Η Στάση Αυτών που Ασκοούν το Λογιστικό Επάγγελμα προς τις Εμπειρικές Έρευνες.....	230
--	-----

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7^ο

ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΘΕΩΡΙΑ: ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ ΚΑΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΗ . ΜΙΑ ΠΡΩΤΗ ΕΚΤΙΜΗΣΗ

7.1. Εισαγωγή.....	235
7.2. Η Επίδραση της Λογιστικής Θεωρίας Επί της Λογιστικής Πράξης.....	236
7.3. Οι Σκοποί των Λογιστικών Καταστάσεων	246
7.4. Επίλογος Πρώτου Τόμου	255

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

• Παράρτημα Θέματα προς Εξέταση– Ερωτήσεις για Εξετάσεις.....	259
---	-----

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ (-Αρθρογραφία)

A. Ξενόγλωσση.....	265
B. Ελληνική.....	269

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ Β' ΤΟΜΟΥ

Αντί Προλόγου: Ένα Αυτοβιογραφικό Οδοιπορικό 283

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο

ΤΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΕΝΤΟΣ ΤΩΝ ΟΠΟΙΩΝ ΑΝΑΠΤΥΣΣΟΝΤΑΙ ΟΙ ΛΟΓΙΣΤΙΚΕΣ ΘΕΩΡΙΕΣ

1.1. Εισαγωγή.....	293
1.2. Η Λογιστική ως ένα Κοινωνικό Φαινόμενο	299
1.3. Η Φιλοσοφία της Επιστήμης, Εφαρμοζόμενη στη Λογιστική: Η Επιστημολογία της Λογιστικής	302
1.3.1. Σύμφωνα με τις απόψεις του Kuhn.....	302
1.3.2. Η αξιοποίηση των απόψεων του Feyerabend	310
1.3.3. Οι μέθοδοι έρευνας των Φυσικών Επιστημών και πώς σχετίζονται με τις λογιστικές έρευνες.....	311
1.4. Η Σημασία που Αποδόθηκε στην Αντιδιαστολή μεταξύ Επιστημονικής και Ερευνητικής Μεθόδου των Φυσικών Επιστημών για τη Λογιστική	313

1.4.1. Η θεωρούμενη ως πλέον επιστημονική μέθοδος	313
1.5. Η Φιλοσοφία που Αναπτύσσεται πίσω από τις Έρευνες στους Κλάδους της Χρηματοοικονομικής.....	316
1.6. Οι Επιστημονικές Μέθοδοι έναντι των Μεθόδων των Φυσικών Επιστημών	320

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο

ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΕΙΣ ΤΩΝ ΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ (Η ΤΑΞΙΝΟΜΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΣΤΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ)

2.1. Εισαγωγή.....	329
--------------------	-----

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο

Η ΠΡΩΤΗ ΦΑΣΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΗΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΣΤΙΣ ΑΓΓΛΟΦΩΝΕΣ ΧΩΡΕΣ (1960 – 1970)

.....	333
-------	-----

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο

ΟΙ ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΕΣ ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ

.....	347
-------	-----

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5^ο

ΟΙ ΓΕΝΙΚΕΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΩΣ ΘΕΜΕΛΙΟ ΟΠΟΙΑΣΔΗΠΟΤΕ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΘΕΩΡΙΑΣ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ

5.1. Εισαγωγή.....	361
5.2. Οι Βασικές Αρχές της Λογιστικής όπως τις εκφράζει ο Moonitz.....	370
5.3. Εναλλακτικά Υποδειχθείσες Αρχές, Αξιώματα, Βασικές Έννοιες, Παραδοχές και Υποθέσεις για τη θεμελίωση της Λογιστικής	373

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6^ο

ΟΙ ΑΠΟΨΕΙΣ ΤΟΥ R.J. CHAMBERS, ΕΙΔΙΚΟΤΕΡΑ

6.1. Η Αρχή της 'Ουδετερότητας' της Λογιστικής Πληροφόρησης όπως αυτή εκφράστηκε από τον R.J. Chambers.....	385
6.2. Η 'Ουδετερότητα' της Λογιστικής Πληροφόρησης και τα Γενικά Κριτήρια Αποτίμησης που Επηρεάζονται από αυτήν, σύμφωνα με τον Chambers	386
6.3. Λογιστική Πληροφόρηση για Γνώση Παρελθουσών ή Μελλοντικών Ενεργειών	393
6.4. Η Αποτιμητική και τα Πολλαπλά Κριτήρια επί των οποίων αυτή μπορεί να βασιστεί.....	396
6.5. Η Χρησιμότητα ή Συνάφεια των Λογιστικών Πληροφοριών και η Χρήση του «Τρέχοντος	

<i>Ταμιακού Ισοδύναμου» ως τα μοναδικά κριτήρια αποτίμησης. Η 'Παθητική' και η 'Ενεργητική' λειτουργία της λογιστικής πληροφόρησης.....</i>	402
6.6. Η Αντικειμενικότητα της Λογιστικής Πληροφόρησης.....	408

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7^ο

ΟΜΟΙΟΜΟΡΦΙΑ, ΣΥΓΚΡΙΣΙΜΟΤΗΤΑ ΚΑΙ Ο ΡΟΛΟΣ ΤΩΝ ΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ – ΠΛΑΙΣΙΩΝ

7.1. Η 'Ομοιομορφία' των Λογιστικών Πληροφοριών. Η Ομοιογένεια των Κριτηρίων Αποτίμησης στις Χρηματοοικονομικές/Λογιστικές Καταστάσεις.....	423
7.2. Οι Θεμελιώδεις Έννοιες της Λογιστικής Προτυποποίησης - Σχεδιοποίησης	428

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8^ο

ΑΠΟΤΙΜΗΤΙΚΗΣ ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΥΠΟΒΑΘΡΟ

8.1. Εισαγωγή.....	435
8.2. Προς την Έννοια της Λογιστικής Αξίας.....	439
8.3. Έννοιες Διατήρησης Κεφαλαίου.....	445
8.4. Το Πρόβλημα της Συνάθροισης (Το Ζήτημα της Προσθεσιμότητας)	451
8.5. Μέτρηση και Αποτίμηση	459
8.6. Εντροπία και οι Οικονομικές Διεργασίες.....	464

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9^ο**ΤΟ ΛΟΓΙΣΤΙΚΟ ΚΕΡΔΟΣ Ή ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ ΓΕΝΙΚΟΤΕΡΑ**

9.1. Εισαγωγή.....	469
9.2. Σημασιολογικά Προβλήματα	473
9.3. Οι Χρήσεις της Καθαρής Προσόδου	476
9.4. Η Πρόσοδος ως Απόδοση επί μίας Επένδυσης.....	478

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 10^ο**ΠΟΥ ΠΗΓΑΙΝΕΙ Η ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΘΕΩΡΙΑ;
ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΤΩΝ ΣΥΝΑΦΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ**

10.1. Μέθοδοι και Συστήματα της Λογιστικής.....	487
10.2. Η Ιστορική Έρευνα στη Λογιστική	491
10.3. Λογιστική Θεωρία, Λογιστική Έρευνα και Μεθοδολογία.....	497
10.4. Η Λογιστική Θεωρία στις Η.Π.Α.....	502
10.5. Το Ζήτημα του Επιμερισμού (The Allocation Problem): Ένα Πρόβλημα που Δεν λύνεται	504
10.6. Η Δυνατότητα Προβλέψεων ως Κριτήριο για την Αξιολόγηση των Λογιστικών Δεδομένων	507
10.7. Από Εδώ πού...;	515
10.8. Επίλογος 2 ^{ου} Τόμου	519

ΠΡΟΣΑΡΤΗΜΑ Α΄

- Θέματα προς εξέταση – Ερωτήσεις Εξετάσεων..... 525

- Βιβλιογραφία / Αρθρογραφία..... 535***
- Α. Ξενόγλωσση 535
- Β. Ελληνική 542

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ Γ' ΤΟΜΟΥ

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

Η ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΚΑΙ Η ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΤΗΣ 551

- Βιβλιογραφία Α' Μέρους 571

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

**ΚΟΙΝΑ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΚΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΤΗΣ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΤΩΝ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΩΝ
(ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ) ΚΑΙ ΤΗΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ**..... 573

- Βιβλιογραφία Β' Μέρους 605

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ

**ΤΑ ΠΕΔΙΑ «ΕΜΠΕΙΡΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ ΤΗΣ ΣΥΓΧΡΟΝΗΣ
ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΕΩΣ ΤΗ ΝΕΟΤΕΡΗ ΘΕΤΙΚΗ ΘΕΩΡΙΑ ΤΗΣ:
ΜΙΑ ΦΑΝΤΑΣΜΑΓΟΡΙΚΗ ΠΕΡΙΗΓΗΣΗ**..... 611

- Βιβλιογραφία Γ' Μέρους..... 647

Συνοπτικό Βιογραφικό 655

Μερικά Βιβλία του Συγγραφέα στα Ελληνικά 659